

Zweeds bedrijf laat zeugen dekken tijdens zoogperiode

ir. Sj. Bokma, Onderzoeker Huisvesting & Welzijn,

De Zweedse varkenshouderij verschilt op veel punten van de Nederlandse. Er zijn ontwikkelingen gaande, die voor ons ook van belang kunnen worden. Een voorbeeld is het bedrijf van Karl-Arne Andersson, waar zeugen al tijdens de zoogperiode worden gedekt.

Varkenshouderij in Zweden

De Zweedse varkensstapel omvat ongeveer 2,5 miljoen varkens. Jaarlijks wordt ruim 300 miljoen kg varkensvlees geproduceerd. Met deze produktie is Zweden ongeveer zelfvoorzienend. De meeste agrarische bedrijven oefenen meer dan één bedrijfstak uit. Bosbouw speelt op meer dan 70 % van deze bedrijven een rol. De structuur van de agrarische sector is de afgelopen jaren sterk verbeterd. De produktieresultaten zijn goed.

Huisvesting

De Zweedse wetgeving op het gebied van welzijn van dieren is één van de meest vergaande in Europa. Het individueel huisvesten van zeugen, bijvoorbeeld, is niet toegestaan. Aanbinden is al verboden sinds 1953. De ruimte waarin de dieren worden gehouden moet onderverdeeld zijn in een lig-, mest- en eetruimte. Verder is stro in de ligruimte verplicht. Deze bepalingen konden zonder al te veel protest van producentenzijde worden ingevoerd, omdat ze geen wezenlijke veranderingen inhielden voor de sector.

In het algemeen worden de biggen laat gespeend. Laat spenen heeft als nadeel dat het aantal worpen per zeug per jaar laag uitvalt. Men is geen voorstander van vroeger spenen. Karl-Arne Andersson probeert op zijn bedrijf in de omgeving van Uppsala op een andere manier de worpindex te verhogen.

Karl-Arne Andersson

Op het bedrijf van Karl Arne Andersson worden zeugen van oudsher in een groep gehouden. Naast de zeughouderij werd akkerbouw en bosbouw bedreven. Deze laatste twee takken zijn inmiddels afgestoten. In het begin werd alleen met jonge zeugen gefokt. Nadat een zeug 3 dagen na een eerste worp van 12 biggen nogmaals 16 biggen ter wereld bracht, is besloten deze dieren langer aan te houden. De genoemde zeug heeft in 5 worpen 98 levende big-

gen ter wereld gebracht. De zeugenstapel op het bedrijf omvat 30 dieren. Ze worden aan voerstations gevoerd.

Dekken tijdens de zoogperiode

De heer Andersson probeert de worpindex op zijn bedrijf te verhogen door de zeugen al tijdens de zoogperiode te dekken. Het is bekend dat de berigheid wordt gestimuleerd door beercontact. Hiervan wordt gebruik gemaakt door het beercontact al tijdens de zoogperiode mogelijk te maken. Daarvoor is een kraamhok ontwikkeld, waarbij de zeug het hok kan verlaten terwijl de biggen erin achterblijven. De zeug kan zich dan naar het beerhok begeven of naar het voerstation.

Hogby-deur

De heer Andersson heeft een speciale deur voor het kraamhok ontworpen. Deze deur houdt de biggen tot een leeftijd van 6 weken tegen, maar geeft de zeugen de gelegenheid het kraamhok te betreden en te verlaten wanneer zij dat willen. De zeugen kunnen nu ook tijdens de zoogperiode in de groep worden gehouden en in contact komen met de beer. Het berig worden tijdens de zoogperiode wordt hierdoor bevorderd. Een bijkomend voordeel is dat de zeug in hoofdzaak buiten het kraamhok mest.

Deze "Hogby-deur" bestaat uit een vaste drempel, waarop een stevige rubber flap is bevestigd. Deze flap beweegt wat mee met de uier als de zeug erover heen loopt. Direct boven deze flap zijn twee deurtjes opgehangen, waarvan de één als ingang en de ander als uitgang dienst doet. De deurtjes zijn erg smal. Hierdoor worden de biggen van het openstaande deurtje geweerd als een zeug dit passeert. De deurtjes worden door een stevige veer op de as in gesloten positie gehouden (zie foto op pagina 8).

Nog niet helemaal vlekkeloos

Het systeem funktioneert nog niet helemaal

vlekkeloos. Het is de bedoeling dat de zeugen voor het werpen zelf een kraamhok opzoeken.

Dit gebeurt niet altijd. Daarom worden de meeste zeugen kort voor de partus ingesloten in het kraamhok. De eerste dagen na het werpen maken sommige dieren, met name eerste worpszeugen, weinig aanstalten om het kraamhok te verlaten voor eten. De heer Andersson denkt dat hij dit probleem kan oplossen door de opfokzeugen vroeg aan groepshuisvesting te wennen.

Resultaten

Het lukt vrij goed om de zeugen voor het spenen van de biggen (op 6 weken) te dekken. Wel werd een duidelijke seizoensinvloed waargenomen, waarbij in de herfst minder goede resultaten werden behaald als in het voorjaar. Gemiddeld genomen werd het interval werpen - dracht teruggebracht met ongeveer 10 dagen. Bij de eer-

steworps zeugen is nog geen berigheid tijdens de lactatie geconstateerd. Dit houdt mogelijk verband met hun natuurlijke neiging om in het kraamhok te blijven.

De indruk bestaat, dat een klein interval tussen werpen en dekken (minder dan 4 weken) een negatieve invloed heeft op de worpgrootte.

Mogelijkheden Nederlandse situatie

Het voordeel dat dit systeem in Zweden oplevert is voor de Nederlandse zeugenhouderij, bij spenen rond 4 weken, niet van toepassing. Voor de scharrelzeugenhouderij kan het wel een interessant alternatief zijn. Er kan immers voldaan worden aan de eis om de biggen op een gemiddeld gewicht van 12 kg te spenen, terwijl het dekken al in een eerder stadium heeft plaatsgevonden. De worpindex kan hierdoor worden verbeterd, wat gunstig is voor de bedrijfsresultaten. Het ligt in de bedoeling om dit op het Varkensproefbedrijf te Raalte te onderzoeken.

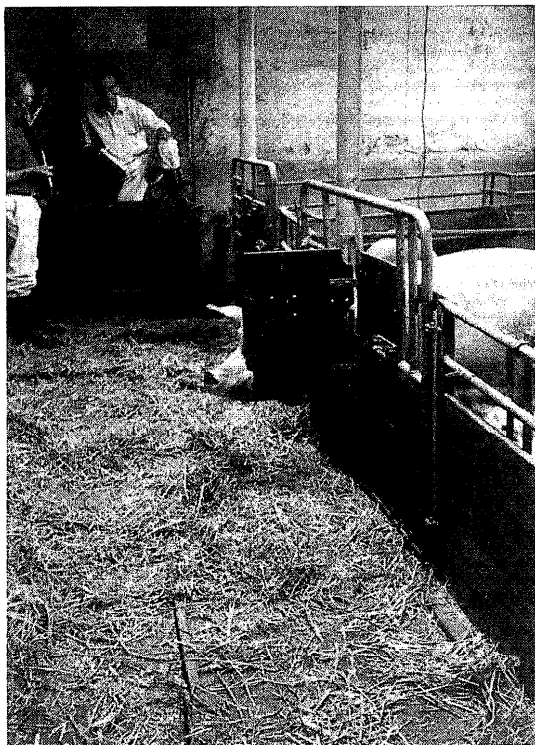

Foto 1: De kraamruimte op het bedrijf van Karl-Anne Andersson. Een zeug verlaat het kraamhok

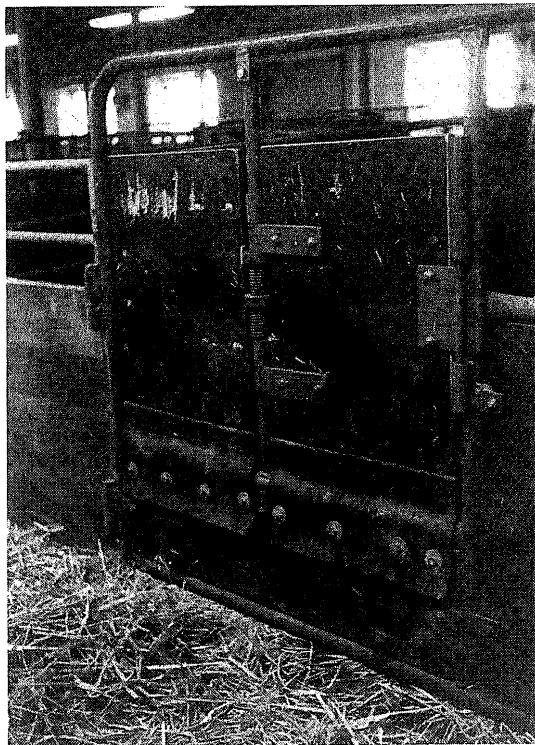

Foto 2: De Hogby-deur